

POL

Krakov, jedno z nejkrásnějších měst Evropy
má právem své místo na Seznamu UNESCO.

SKO

královské

Puteování LIBORA BUDINSKÉHO

Na českopolské hranici v severozápadním Kladsku, leží **Národní park Stolové hory**, který je výjimečný svými skalními útvary.

Je to zvláštní paradox. Přestože miliony turistů z blízkého západu i dalekého východu v posledních letech nadšeně objevují kouzelnou atmosféru polských měst, Češi jsou ke svému sousedovi na severu stále značně apatičtí a přezíraví. Je to velká škoda, neboť během týdne zde můžete vidět a navštívit tolik věcí, jako jinde za měsíc. A navíc to stojí stejně, jako když se člověk toulá po Česku. A občas ještě méně.

Připravili jsme pro vás plán na velkou cestu Polskem, která vám zabere necelých deset dní a přitom navštívíte největší perly země, se kterou jsme historicky – byť si to ne vždy uvědomujeme – velmi pevně svázáni. Ostatně náš sv. Vojtěch, Slavníkovec v Evropě známý pod jménem Adalbert, přinesl do Pobaltí křesťanství, a později naši králové vládli i Polsku. Takže občas, hlavně ve Slezsku, se klidně můžete cítit jako doma. A když budou Poláci mluvit pomalu, budete jim poměrně slušně rozumět.

Krátká, ale na zážitky bohatá cesta do Polska je vhodná pro všechny kulturní i gastronomické fajnšmekry, neboť nám odhalí nejen historické poklady země, k níž se čeští turisté chovají poněkud s odstupem, ale také – a to bude ještě větší překvapení – špičkovou polskou gastronomii, která udělala za posledních deset let obrovský skok kupředu. Takže pozor, na polském venkově se jí mnohem lépe, než na tom českém (bavíme se

samozejmě o restauracích). Z domova zamíříme nejprve do příhraničního Kladska s jeho největší atrakcí, Národním parkem Stolové hory. Je sice malý, ale působivý. V samotném městě Kladsko stojí za vidění nádherný most z roku 1286, který je svým způsobem nejstarším stojícím českým mostem, neboť vznikl v době, kdy bylo Kladsko součástí Českého království (tím bylo až do 18. století).

JAK ULOVIT KRASNALE

Další zastávkou je výstavní Vratislav, opět staré „české“ město, které má v městském znaku českého lva a v 16. století bylo dokonce hlavním obchodním centrem celého

českého království. Vztah k českým zemím poněkud symbolicky stvrzuje i letošní statut Města evropské kultury, neboť Vratislav střídá českého města kultury pro rok 2015, jímž byla Plzeň. Díky titulu evropské kulturní metropole město hostí desítky koncertů a výstav obohacujících příjemnou atmosférou historického centra. Místní kuriozitu představují stovky malých bronzových trpaslíků, jímž se říká krasnolidé či krátce *krasnale* a kteří jsou

↑↑ Jedno z nejstarších a největších polských měst je **Gdaňsk ležící na řece Visle**. ➡ **Vratislav**, evropské hlavní město kultury pro rok 2016. ➡ Kuriozitou Vratislavi jsou tzv. **krasnodidé neboli trpaslíci**. Jejich hledání je oblíbenou zábavou turistů.

doslova rozeseti po celém vnitřním městě. Je jich několik set a zpodobují nejrůznější lidské vlastnosti či nešvary. Takže můžete najít trpaslíka s lahví vodky či jeho bratrance, který se válí na gauči a dívá se na televizi. Staromilci mohou využít mapu, na které jsou místa výskytu zachycená, ostatní si stáhnou aplikaci do mobilu. Hledání a focení krasnole, kterých je v současné době kolem 350, je oblíbenou zábavou mnoha turistů. Nikde jinde totiž nic podobného nenajdete. A nezapomeňte se zastavit v gotické katedrále sv. Máří Magdalény, kde lze vystoupat na jednu z věží, odkud se vstupuje na unikátní mostek Kajicnic (který ve výšce 45 metrů spojuje obě věže) s výhledem na historické město.

SLÁVA FILMOVÉ ČTVRTI

Další zastávkou musí být královský Krakov s majestátním hradem Wawelem a uměleckým klenotem – obra-

zem Dámy s hranostajem od Leonarda da Vinci. Centrum města je zapsáno na Seznamu UNESCO, stejně jako nedaleké památky v podobě solného dolu Vělička, koncentračního tábora Osvětim či náboženský komplex Kalvarie Zebrzydowska. Přestože návštěva nádherného historického centra je povinností, největší zážitek nabízí rozkošné židovské předměstí Kazimierz s magickou atmosférou ozdobenou spoustou galerií, kaváren a trendy restaurací. Za návštěvu stojí Stará synagoga postavená Židy, kteří v roce 1389 utekli po brutálním pogromu z Prahy (dnes je v ní muzeum). Ve středověku žila v Kazimierzi největší židovská komunita v Evropě s deseti tisíci obyvateli, ale po vyvraždění většiny Židů v době druhé světové války čtvrť dlouhá léta chátrala, o její oživení se postaral až režisér Steven Spielberg, jenž zde natočil slavný oscarový snímek Schindlerův

◀ Centrem židovské kultury v Krakově je čtvrť **Kazimierz**, proslavená Stevenem Spielbergem, který zde natočil Schindlerův seznam. ➤ Středověký solný důl Vělička.

nou Morii z Pána prstenů, hlavně úchvatný a rozlehlý sál, vyzdobený spoustou soch, doslova bere dech.

POPRAVENÉ MĚSTO

Kdo nepoznal Varšavu, nezná Polsko, kdo nezná její heroický a tragický příběh, nikdy nemůže pochopit duši polského národa. Varšava je městem hrdinného odporu, za který zaplatila nejvyšší daň – po statečném Varšavském povstání, které v létě roku 1944 ohromilo slábnoucí hitlerovské Německo, se městu dostalo kruté odplaty, když bylo 90 procent Varšavy nemilosrdně srovnáno se zemí, zatímco Stalinova Rudá armáda celému barbarství nečinně přihlížela z protějšho břehu řeky Visly. Heroickému boji Varšavanů za svobodu a nezávislost je věnováno moderní, mimořádně skvěle připravené Muzeum varšavského povstání, jehož důkladná prohlídka zabere tři až čtyři hodiny (rozhodně doporučujeme, neboť vedle faktografických momentů vypovídá v první řadě o povaze Poláků). Celá expozice je umístěná ve třech patrech na ploše tři tisíc metrů čtverečních a vedle mnoha artefaktů obsahuje patnáct set dobových fotografií. Vedle prohlídky starého města, které bylo znovu postaveno z trosk (přestože repliky historických památek se na seznam UNESCO nedostávají, v případě Varšavy udělala věhlasná organizace výjimku), se určitě zastavte v kostele svatého Kříže, kde je v jednom z chrámových pilířů uloženo srdce Fryderyka Chopina. Slavný skladatel si přál, aby jeho srdce bylo uloženo v rodném městě, kde prožil první polovinu svého krátkého života, proto bylo po jeho smrti tajně vyňato z těla a v láhvi koňaku tajně převezeno do polské metropole.

seznam, který Kazimierz proslavil po celém světě. Od té doby zájem o celou čtvrť prudce vzrostl a dnes je z jejích bizarních uliček druhé – byť poněkud alternativní – centrum Krakova. Stále stojí také Schindlerova fabrika v Lipové ulici, kde je dnes umístěna působivá expozice „Krakov v době nacistické okupace“.

Pohádkové skvosty téměř za humny. A za hubičku.

V areálu bývalé továrny vzniklo také moderní Centrum současného umění, kde probíhají výstavy prestižních uměleckých kolekcí.

SŮL NAD ZLATO

Nedaleko Krakova stojí jeden z největších polských turistických klenotů, středověký solný důl Vělička, z jehož bílého zlata byla financována

honosná výstavba královského města (až do roku 1609, kdy se novým hlavním městem Polska stala tedy bezvýznamná a provinční Varšava). Věličku každý rok navštíví neuvěřitelný milion tři sta tisíc turistů (jen pro srovnání – Pražský hrad s několika prohlídkovými trasami má návštěvnost o sto tisíc

lidí méně). Zajímavý je také žebříček národů, který opět dokumentuje českou přezíravost zmíněnou na začátku článku – na prvním místě jsou Britové, pak Němci, Italové, Francouzi, Španělé, Korejci (Češi bohužel nejsou v první desítce, takže máme co napravovat...). Z celkových dvou set kilometrů podzemních chodeb je vytvořena zhruba tři kilometry dlouhá prohlídková trasa, vedoucí v hloubce od šedesáti do sto třiceti metrů. Nejkrásnější solný důl v Evropě tak trochu připomíná slav-

I když jsou vody Baltského moře chladnější, poloostrov Hel ležící na písčných dunách, je skvělým místem pro relax.

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

INZERCE

ŽUREK a PIROHY. A super ryby

Hvězda **POLSKÉ GASTRONOMIE** závratně stoupá. Důraz na sezonní, lokální a kvalitní suroviny, a to nejen v lepších restauracích ve Varšavě, ale téměř po celé zemi ukazuje, o kolik koňských délek **NÁS SOUSEDÉ V POSLEDNÍCH LETECH PŘEDHÁNĚJÍ**. Za příklad poslouží restaurace u křižáckého zámku Gniew zhruba hodinku jízdy od Gdaňsku. V nabídce je fantastická červená rybí polévka ochucená rajčaty a fenyklem, která se servíruje s malými taštičkami plněnými masem z candáta, či **FAMÓZNÍ PIROHY PLNĚNÉ JEMNÝM KACHNÍM MASEM** a podávané se znamenitou smetanovou omáčkou, mezi sezonními jídly zase dominuje skvostné chřestové rizoto.

Kolem Gdaňsku je hojně rozšířená **KYSELÁ POLÉVKA ŽUREK** či lahodné matjesy připravené ze sledů, třeba s kuličkami pepře či s hořčičnými semínky. V samotném Gdaňsku má výbornou pověst restaurace Kubicky (výborné mořské ryby), v Juratě na poloostrově Helu skvěle vaří v hotelu Bryza a ve Varšavě **MŮŽEME DOPO- RUČIT** *fine dining* restauraci Oranžérii umístěnou v Belvederu, tedy letním sídle polských králů. Na tradiční polskou kuchyni ve špičkové kvalitě se chodí do varšavské restaurace Browarmia, kde vaří také několik vlastních piv. A skvělé snídaně pořídíte na náměstí Zbawiciela.

SVOBODA Z LODĚNIC

Z Varšavy pokračujte dále na sever k Baltskému moři, respektive do Gdaňsku, jednoho z nejkrásnějších a nejbohatších hanzovních měst, které stále patří k neobjeveným evropským klenotům. Poměrně malé a kompaktní centrum nabízí nejen příjemné procházky, ale také třeba projížďku po řece Motlavě a vodních kanálech na kajaku. Milovníci šperků nesmějí vynechat muzeum jantaru, který patří od středověku k ceněnému obchodnímu artiklu, a každý by měl také nakouknout do největšího cihlového kostela na světě a případně vyšplhat na 80 metrů vysokou věž. Pokud vás zajímá moderní historie, zamířte do nedávno otevřeného Evropského centra Solidarity. Zajímavá budova, jejíž zdi připomínají zrezivělé trupy lodí, hostí expozici vyprávějící dlouhý příběh revolty dělníků gdaňských loděnic, kteří v čele s elektrikářem Lechem Walesou přinesli Polsku svo-

vodu – a to jako první zemi v celém bývalém socialistickém bloku.

Z centra Gdaňsku jezdí loď (říkají tomu vodní tramvaj) do městečka Hel, které leží na konci 35 kilometrů dlouhého a jen pár set metrů širokého poloostrova, jenž vznikl propojením písčných dun, které později zarostly borovicovými lesy. Celým poloostrovem vede nádherná cyklostezka, v teplých dnech je tu skvělé koupání (případně stále módnější *kitesurfing*) a místní hospůdky nabízejí výtečné rybí speciality. Zajímavý zážitek nabízí návštěva Fokaria, tedy záchranné stanice pro tuleně, kde také probíhá malá tulení show. Po zpáteční cestě po pevnině se můžete zastavit v oblíbeném lázeňském městečku Sopoty (proslaveným hudebními festivaly), kde je mimo jiné nejdelší dřevěné molo na světě – měřící téměř 550 metrů, a kde také končí naše v každém ohledu zajímavá výprava. 🌐